

حسابداری پیشرفته ۱

(رشته حسابداری)

دکتر سید محمود موسوی شیرازی

محمد ابراهیم زاده کاریزکی

علی اصغر ترابی

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار ناشر

کتاب‌های دانشگاه پیام نور حسب مورد و با توجه به شرایط مختلف یک درس در یک یا چند رشته دانشگاهی، به صورت کتاب درسی، متن آزمایشگاهی، فرادرسی، و کمک‌درسی چاپ می‌شوند.

کتاب درسی ثمره کوشش‌های علمی صاحب اثر است که براساس نیازهای درسی دانشجویان و سرفصل‌های مصوب تهیه و پس از داوری علمی، طراحی آموزشی، و ویرایش علمی در گروه‌های علمی و آموزشی، به چاپ می‌رسد. پس از چاپ ویرایش اول اثر، با نظرخواهی‌ها و داوری علمی مجدد و با دریافت نظرهای اصلاحی و متناسب با پیشرفت علوم و فناوری، صاحب اثر در کتاب تجدیدنظر می‌کند و ویرایش جدید کتاب با اعمال ویرایش زبانی و صوری جدید چاپ می‌شود.

متن آزمایشگاهی (م) راهنمایی است که دانشجویان با استفاده از آن و کمک استاد، کارهای عملی و آزمایشگاهی را انجام می‌دهند.

کتاب‌های فرادرسی (ف) و کمک‌درسی (ک) به منظور غنی‌تر کردن منابع درسی دانشگاهی تهیه و بر روی لوح فشرده تکثیر می‌شوند و یا در وبگاه دانشگاه قرار می‌گیرند.

مدیریت تولید محتوا و تجهیزات آموزشی

فهرست مطالب

نه	پیشگفتار	
۱		فصل اول - شعب
۱		۱-۱. مقدمه
۲		۲-۱. تعریف شعبه
۲		۳-۱. شخصیت حسابداری شعب
۳		۴-۱. انواع شعب
۳		۱-۴-۱. شعب متمرکز (شعب فاقد اسناد حسابداری و دفاتر مستقل)
۳		۲-۴-۱. شعب غیر متمرکز (شعب دارای اسناد حسابداری و دفاتر مستقل)
۳		۳-۴-۱. شعب خارجی
۴		۵-۱. روش های قیمت گذاری کالای ارسالی به شعب
۴		۱-۵-۱. ارسال کالا به شعبه به قیمت فروش (ارسال کالا به قیمت های خرده فروشی)
۴		۲-۵-۱. ارسال کالا به شعبه به قیمت تمام شده
۴		۳-۵-۱. ارسال کالا به شعبه به قیمت تمام شده به علاوه چند درصد قیمت تمام شده
۵		۶-۱. حسابداری شعب با سیستم متمرکز
۵		۱-۶-۱. روش ارسال کالا به قیمت فروش - سیستم ادواری
۱۱		۲-۶-۱. روش ارسال کالا به قیمت فروش - سیستم دائمی
۱۳		۳-۶-۱. روش ارسال کالا به بهای تمام شده - سیستم ادواری
۱۶		۴-۶-۱. اصلاحات، تعدیلات و بستن حساب های شعبه در دفاتر اداره مرکزی
۱۸		۵-۶-۱. روش ارسال کالا به بهای تمام شده - سیستم دائمی
۲۱		۶-۶-۱. روش ارسال کالا به شعبه به بهای تمام شده به علاوه چند درصد بهای تمام شده - سیستم ادواری
۳۳		۷-۶-۱. تعیین سود و (زیان) ناخالص شعب و اداره مرکزی
۳۷		۸-۶-۱. روش ارسال کالا به بهای تمام شده به علاوه چند درصد بهای تمام شده - سیستم دائمی
۴۰		۷-۱. حسابداری شعب با سیستم غیرمتمرکز
۵۳		سؤالات تشریحی

۵۴	سؤالات چهارگزینه‌ای
۵۹	مسائل
۷۱	فصل دوم - حسابداری فروش اقساطی
۷۱	۱-۲ مقدمه
۷۵	۲-۲ روش تعهدی
۷۸	۳-۲ روش باز یافت بهای تمام شده
۸۳	۱-۳-۲ استفاده از روش باز یافت بهای تمام شده در فروش موجودی کالا
۸۷	۴-۲ روش اقساطی
۸۹	۵-۲ فروش کالا به روش اقساطی
۸۹	۱-۵-۲ روش فروش اقساطی کالا در سیستم دائمی
۹۰	۲-۵-۲ روش فروش اقساطی کالا در سیستم ادواری
۹۲	۶-۲ مقایسه نحوه ثبت در روش های اقساطی و باز یافت بهای تمام شده
۹۵	۷-۲ فروش دارایی های مستهلک شده
۹۸	سؤالات چندگزینه‌ای
۱۰۰	مسائل
۱۰۳	فصل سوم - شرکت های تضامنی
۱۰۴	۱-۳ تعریف شرکت تضامنی
۱۰۵	۲-۳ ویژگی های شرکت های تضامنی
۱۰۸	۳-۳ تأسیس شرکت تضامنی
۱۱۱	۴-۳ حساب های شرکت تضامنی
۱۱۲	۱-۴-۳ حساب برداشت شرکا
۱۱۳	۲-۴-۳ حساب جاری شرکا
۱۱۴	۳-۴-۳ حساب وام شرکا
۱۱۹	۵-۳ نحوه تقسیم سود و زیان شرکت های تضامنی
۱۲۰	۱-۵-۳ تقسیم سود و زیان براساس نسبت های معین
۱۲۲	۲-۵-۳ تقسیم سود و زیان به نسبت سرمایه هر یک از شرکا
۱۲۶	۳-۵-۳ تقسیم سود و زیان بر مبنای خدمات ارائه شده توسط شرکا
۱۳۲	۴-۵-۳ تخصیص بهره به مانده حساب سرمایه
۱۳۶	۵-۵-۳ تقسیم سود براساس مبانی مختلف
۱۳۷	۶-۳ صورت های مالی در شرکت های تضامنی
۱۴۱	۷-۳ تغییرات در مالکیت شرکت تضامنی
۱۴۱	۱-۷-۳ ورود (پذیرش) شریک جدید
۱۷۴	۲-۷-۳ خروج شریک از شرکت تضامنی
۱۸۸	۳-۷-۳ فوت شریک
۱۹۱	۸-۳ انحلال و تصفیه شرکت تضامنی

۱۹۲	۳-۸-۱ فرآیند تصفیه
۱۹۳	۳-۸-۲ تصفیه آنی
۲۱۱	۳-۸-۳ تصفیه تدریجی
۲۲۲	۳-۹ ورشکستگی شرکت تضامنی
۲۲۴	۳-۱۰ مشارکت خاص
۲۲۶	۳-۱۱ انواع مشارکت خاص
۲۲۶	۳-۱۱-۱ عملیات تحت کنترل مشترک
۲۲۶	۳-۱۱-۲ دارایی‌های تحت کنترل مشترک
۲۲۸	۳-۱۱-۳ واحدهای تجاری تحت کنترل مشترک
۲۲۹	۳-۱۲ معاملات بین شریک خاص و مشارکت خاص
۲۲۹	۳-۱۳ ثبت رویدادهای مالی مشارکت خاص
۲۳۵	۳-۱۴ ثبت رویدادهای مالی مشارکت در دفتر مستقل
۲۳۷	۳-۱۵ ثبت‌های حساب سرمایه‌گذاری در مشارکت در دفاتر هریک از شرکا
۲۳۸	سؤالات
۲۳۹	سؤالات چند گزینه‌ای
۲۴۸	مسائل

۲۶۱	فصل چهارم - کالای امانی
۲۶۱	۴-۱ مقدمه
۲۶۲	۴-۲ قراردادهای امانی
۲۶۴	۴-۳ ویژگی‌های فعالیت‌های حق‌العمل کاری
۲۶۵	۴-۴ مزایای فروش امانی برای حق‌العمل کار
۲۶۵	۴-۵ حقوق حق‌العمل کار
۲۶۶	۴-۶ مسئولیت حق‌العمل کار
۲۶۸	۴-۷ تفاوت بین فروش کالای امانی و فروش عادی
۲۶۹	۴-۸ وجه تمایز بین فعالیت‌های حق‌العمل کاری و دلالی
۲۷۰	۴-۹ وجه تمایز فعالیت‌های حق‌العمل کاری و کارگزاری بورس
۲۷۱	۴-۱۰ عملیات حسابداری کالای امانی
۲۷۱	۴-۱۱ نحوه عملیات حسابداری در دفاتر آمر
۲۷۴	۴-۱۲ انواع هزینه‌های مربوط به عملیات حق‌العمل کاری
۲۷۵	۴-۱۳ نحوه محاسبه ارزش موجودی کالای امانی پایان دوره نزد حق‌العمل کار
۲۸۶	۴-۱۴ تعدیل حساب «موجودی کالای امانی» در پایان دوره با توجه به فرض اول
۲۸۸	۴-۱۵ ثبت عملیات حسابداری در دفاتر حق‌العمل کار
۲۹۵	سؤالات
۲۹۵	سؤالات چند گزینه‌ای
۲۹۸	مسائل

۳۰۳	فصل پنجم - تسعیر ارز
۳۰۳	۱-۵ مقدمه
۳۰۴	۲-۵ تسعیر ارز
۳۰۶	۳-۵ معاملات ارزی
۳۰۶	۴-۵ ثبت اولیه معاملات ارزی
۳۰۷	۵-۵ شناخت تفاوت تسعیر ارز
۳۰۹	۶-۵ شناخت تفاوت تسعیر ارز بدهی‌های ارزی مربوط به دارایی‌های واجد شرایط
۳۱۰	۷-۵ نحوه عمل تفاوت تسعیر ارز در شرکت‌های دولتی
۳۱۱	۸-۵ تسعیر صورت‌های مالی عملیات خارجی
۳۱۲	سؤالات
۳۱۳	سؤالات چند گزینه‌ای
۳۱۵	فصل ششم - گزارشگری مالی قسمت‌ها و میان‌دوره‌ای
۳۱۵	۱-۶ مقدمه
۳۱۶	۲-۶ گزارشگری قسمت‌ها
۳۱۹	۳-۶ معیارهای تعیین قسمت‌های عملیاتی قابل گزارش
۳۲۳	۳-۶-۱ آزمون مکمل برای تعیین سایر قسمت‌های با اهمیت واحد تجاری
۳۲۸	۴-۶ گزارشگری میان دوره‌ای
۳۲۸	۵-۶ دیدگاه‌های مختلف تهیه و ارائه گزارش مالی میان دوره‌ای
۳۲۹	۵-۶-۱ دیدگاه منفصل
۳۲۹	۵-۶-۲ دیدگاه متصل
۳۳۲	۶-۶ رهنمودهای تهیه گزارش‌های میان‌دوره‌ای
۳۳۶	سؤالات
۳۳۶	سؤالات چند گزینه‌ای
۳۳۸	مسائل
۳۴۱	منابع

پیشگفتار

اگرچه هم اکنون شاهد وجود فارغ التحصیلان در مقاطع مختلف رشته حسابداری هستیم ولی در کشورمان در مقایسه با کشورهای صنعتی، رشته حسابداری به عنوان یک رشته نوپا به شمار می رود. بنابراین توسعه دانش حسابداری از ضرورت ها و الزامات توسعه کشورمان در نظر گرفته می شود. این کتاب تلاشی است در همین راستا تا شاید هر چند اندک، به چرخه توسعه دانش کشورمان کمک کند.

در این کتاب علاوه بر توجه به سرفصل های مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، سعی شده است تا در چارچوب استانداردهای حسابداری ایران به مباحث مرتبط با حسابداری پیشرفته (۱) پرداخته شود. با توجه به ویژگی سیستم آموزشی دانشگاه پیام نور، به منظور درک بهتر مباحث مطروحه، نمونه سؤالاتی نیز در متن درس به همراه حل آنها ارائه گردیده است.

در انتها از کلیه همکاران محترم تدوین، کارشناسان محترم سرکار خانم اکرم مبارکی و سرکار خانم خدیجه علی نژاد به خاطر زحمات بی دریغ شان در راستای چاپ این کتاب، کمال سپاسگزاری و امتنان را داریم.

کتاب نگارش شده مسلماً بدون اشکال و خالی از انتقاد نیست بنابراین صادقانه در انتظار پیشنهادات و نظرات اصلاحی خوانندگان عزیز و اساتید محترم هستیم.

محمود موسوی شیری

محمد ابراهیم زاده

علی اصغر ترابی

فصل اول

شعب

هدف‌های کلی

آشنایی با شعب، انواع سیستم‌های عملیاتی حسابداری شعب، انواع روش‌های قیمت‌گذاری کالاهای ارسالی به شعب، مفهوم سود و زیان ظاهری، حساب‌های متقابل در حسابداری شعب و ماهیت هر یک از آنها و تفاوت‌های سیستم کنترل ادواری و دائمی موجودی کالا در عملیات حسابداری شعب.

هدف‌های یادگیری

- پس از مطالعه این فصل از شما انتظار می‌رود که بتوانید:
۱. در هر یک از سیستم‌های عملیات حسابداری شعب، دفتر روزنامه، کل و معین را تهیه و تنظیم نمایید.
 ۲. ترازنامه و سود و زیان ترکیبی اداره مرکزی و شعب آن را تهیه نمایید.

۱-۱ مقدمه

بسیاری از واحدهای تجاری به‌منظور دستیابی به یک بازار گسترده‌تر فروش و تحصیل سود بیشتر، در نقاط مختلف کشور و یا خارج از کشور اقدام به تأسیس شعبه^۱ می‌کنند. از واحدهای تجاری که در ایران دارای شعبه بوده و به خرید و فروش کالا می‌پردازند

1. Branch

۲ حسابداری پیشرفته (۱)

می‌توان به فروشگاه‌های زنجیره‌ای رفاه، شهروند، اتکا، کفش بلا، کفش ملی و... اشاره نمود.

در حسابداری شعب به واحدهای تجاری که اقدام به تأسیس شعبه می‌کنند اداره مرکزی یا مرکزگفته می‌شود. این واحدها عملیات شعب خود را به صورت‌های مختلف کنترل می‌نمایند. اداره مرکزی ابتدا ساختمان، تجهیزات و کلیه تسهیلاتی را که جهت خرید و فروش کالا یا ارائه خدمات مورد نیاز می‌باشد برای شعب خود تهیه نموده و هزینه‌های شعبه عمدتاً از محل تنخواه گردانی که در اختیار شعبه قرار می‌گیرد پرداخت می‌شود. تأمین کالای مورد نیاز شعب به دو روش امکان‌پذیر است در روش اول اداره مرکزی کلیه کالاهای مورد نیاز شعب را به صورت مستقیم از فروشندگان کالا خریداری نموده و یا از محل کالاهای موجود در انبار خود برای شعبه جهت فروش ارسال می‌نماید. در روش دوم به علت نوسانات قیمت کالا در نقاط مختلف کشور و یا امکان خرید کالا در محدوده شعبه به قیمتی پایین‌تر از مرکز، اداره مرکزی به شعبه اجازه می‌دهد که خود در محل اقدام به خرید کالا نموده و بهای کالای خریداری شده را از محل وجوه تنخواه گردان و یا وجوه دریافتی از مشتریان پرداخت نماید.

۲-۱ تعریف شعبه

شعبه یک واحد تجاری است که دورتر از مرکز یا اداره مرکزی قرار گرفته و براساس دستورالعمل‌های صادره از طرف اداره مرکزی به عملیات تجاری می‌پردازد.

۳-۱ شخصیت حسابداری شعب

شعب واحد تجاری، شخصیت حسابداری مستقلی نسبت به واحد تجاری (اداره مرکزی) نداشته و اداره مرکزی و کلیه شعب آن یک شخصیت حسابداری محسوب می‌شوند. بر این اساس، طبق آئین نامه تنظیم، تحریر و نگهداری دفاتر، مؤسساتی که دارای شعبه هستند مکلف شده‌اند با توجه به روش‌های حسابداری خود، خلاصه عملیات شعبه یا شعب خود را در صورتی که شعب آنها دارای دفاتر مستقل و پلمپ شده باشند حداقل سالی یک‌بار و اگر شعب آنها فاقد دفاتر مستقل و پلمپ شده هستند به صورت ماهیانه در دفاتر روزنامه و کل خود ثبت نمایند و در پایان سال مالی، اداره

شعب ۳

مرکزی صورت‌های مالی را به‌نحوی تهیه نماید که فعالیت‌های مالی شعب را نیز شامل شود.

۴-۱ انواع شعب

شعبی که واحدهای تجاری تأسیس می‌کنند به یکی از اشکال زیر هستند:

۱-۴-۱ شعب متمرکز (شعب فاقد اسناد حسابداری و دفاتر مستقل)

شعب متمرکز شعبی هستند که فعالیت آنها محدود به فروش کالایی است که از طریق اداره مرکزی برای آنها ارسال شده و شعبه مجوزی جهت خرید کالا در محدوده شعبه نداشته باشد و بنابراین با توجه به اینکه شعب در این حالت به‌عنوان یک عامل توزیع کالا محسوب می‌شود اداره مرکزی ترجیح می‌دهد برای این شعب اسناد حسابداری و دفاتر روزنامه و کل پلمپ شده و مستقل نسبت به اداره مرکزی تهیه و نگهداری نکرده و خلاصه فعالیت‌های مالی آنها را به‌صورت حداقل ماهیانه در اسناد حسابداری و دفاتر اداره مرکزی منعکس نماید.

۲-۴-۱ شعب غیر متمرکز (شعب دارای اسناد حسابداری و دفاتر مستقل)

شعب غیرمتمرکز شعبی هستند که به‌دلیل فعالیت زیاد شعبه و یا وجود برخی محدودیت‌های قانونی، از مرکز مجوز خرید کالا را کسب نموده و اداره مرکزی ترجیح می‌دهد شعب اسناد حسابداری مستقلی تهیه نموده و از دفاتر روزنامه و کل مستقل قانونی استفاده نمایند. خلاصه عملیات مالی این شعب باید حداقل سالی یکبار در اسناد مالی و دفاتر اداره مرکزی منعکس گردد.

۳-۴-۱ شعب خارجی

این شعب در خارج از کشور تأسیس شده و اداره مرکزی در زمان تهیه صورت‌های مالی، عملیات حسابداری فعالیت‌های شعبه مذکور را تسعیر می‌کند (برای مطالعه بیشتر به فصل پنجم همین کتاب مراجعه شود).

۱-۵ روش‌های قیمت‌گذاری کالای ارسالی به شعب

ارسال کالا توسط اداره مرکزی به شعبه به‌عنوان فروش کالا تلقی نشده بلکه یک نقل و انتقال درون سازمانی می‌باشد ولی لازم است تغییر مکان کالا به‌نحو مناسب کنترل و در دفاتر منعکس گردد.

ادارات مرکزی کالا به شعب خود را به سه طریق قیمت‌گذاری و ارسال می‌نماید. هدف اداره مرکزی در هر سه روش کنترل کالای ارسالی به شعب و فروش‌های انجام شده توسط آنها می‌باشد. این روش‌ها شامل موارد زیر می‌باشد:

۱-۵-۱ ارسال کالا به شعبه به قیمت فروش (ارسال کالا به قیمت‌های خرده‌فروشی)

این روش قیمت‌گذاری زمانی استفاده می‌شود که اداره مرکزی بتواند قیمت فروش کالا را قبل از فروش آن تعیین نموده و قادر باشد قیمت فروش کالا را تقریباً ثابت نگه دارد (مانند کالایی که اداره مرکزی تولید کننده و یا فروشنده انحصاری آن کالا باشد).

۱-۵-۲ ارسال کالا به شعبه به قیمت تمام شده

این روش زمانی به‌کار می‌رود که اداره مرکزی نتواند قیمت فروش کالا را قبل از فروش آن تعیین نماید و یا امکان نگهداری کالا برای مدتی طولانی میسر نباشد. (مثل محصولات غذایی که دارای تاریخ مصرف محدود هستند)

۱-۵-۳ ارسال کالا به شعبه به قیمت تمام شده به‌علاوه چند درصد قیمت تمام شده

این روش قیمت‌گذاری زمانی استفاده می‌شود که امکان تعیین قیمت فروش کالا به‌صورت دقیق میسر نبوده ولی پیش‌بینی درصد تقریبی سود ناخالص فروش با توجه به تجربه‌های گذشته اداره مرکزی امکان‌پذیر باشد. این روش قیمت‌گذاری بیشتر مورد توجه اداره مرکزی است چرا که اداره مرکزی بابت انجام خدمات خرید، حمل و انبارداری کالاهای ارسالی به شعب هزینه‌هایی را متحمل شده و لازم است بهای تمام شده این خدمات در قیمت تمام شده کالاهای ارسالی به شعب منظور گردند.

۱-۶ حسابداری شعب با سیستم متمرکز

در این سیستم کلیه مستندات و مدارک مثبت به روابط به رویدادهای مالی شعبه (فاکتورها، صورتحسابها، اسناد هزینه و...) به مرکز ارسال می شود. در دفاتر اداره مرکزی جهت انعکاس فعالیت های مالی هر یک از شعب حساب های جداگانه به تفکیک برای هر یک از شعب نگهداری می شود. عملیات حسابداری شعب با استفاده از حساب های زیر در دفاتر اداره مرکزی ثبت می گردند:

- حساب موجودی کالای اول دوره شعبه
- حساب موجودی کالای پایان دوره شعبه
- حساب موجودی کالای شعبه (حساب کالای شعبه)
- حساب کالای ارسالی به شعبه
- حساب های دریافتنی شعبه
- حساب بانک شعبه
- حساب هزینه های شعبه به تفکیک نوع هر یک از هزینه ها
- حساب کالای بین راهی
- تنخواه گردان شعبه
- حساب تعدیل کالای شعبه
- خلاصه سود و زیان شعبه

در ادامه نحوه حسابداری هر یک از روش های قیمت گذاری کالای ارسالی به شعب با سیستم متمرکز را در هر یک از سیستم های مورد استفاده جهت ثبت و انعکاس سوابق موجودی کالا (سیستم های ادواری و دائمی) با ذکر مثال ارائه می گردد:

۱-۶-۱ روش ارسال کالا به قیمت فروش - سیستم ادواری

مثال: شرکت اتحاد شعبه ای در مشهد دارد که کالا را با قیمت فروش برای شعبه صورتحساب و ارسال می کند. اطلاعات مالی زیر مربوط به شعبه مشهد در سال ۸۷ می باشد:

۱. موجودی کالای اول دوره شعبه به قیمت فروش: ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال
۲. ارسال کالا از مرکز به شعبه به قیمت فروش: ۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

۶ حسابداری پیشرفته (۱)

۳. برگشت کالا از شعبه به مرکز به قیمت فروش: ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۴. فروش‌های نقدی شعبه: ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۵. فروش‌های نسیه شعبه: ۳۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۶. کاهش قیمت فروش کالاهای ارسال شده به شعبه توسط مرکز: ۵۰۰/۰۰۰ ریال
 ۷. ارسال وجه نقد به شعبه به‌عنوان تنخواه گردان جهت پرداخت هزینه‌ها: ۹/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۸. وصول مطالبات توسط شعبه: ۱۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۹. سوخت شدن مطالبات شعبه: ۳/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۱۰. مفقود شدن کالا در شعبه (کسری کالا): ۱/۵۰۰/۰۰۰ ریال (بهای تمام شده کالای مفقودی ۱۲۰۰/۰۰۰ ریال)
 ۱۱. تخفیف به مشتریان با اجازه مرکز: ۶۰۰/۰۰۰ ریال
 ۱۲. پرداخت هزینه‌ها توسط شعبه: ۴/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۱۳. ارسال وجه نقد به شعبه بابت تکمیل تنخواه گردان شعبه: ۴/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۱۴. کالای بین راهی شعبه به قیمت فروش: ۷۰۰/۰۰۰ ریال
 ۱۵. موجودی کالای آخر دوره شعبه: ۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۱۶. انتقال وجوه فروش‌های شعبه به حساب بانک مرکز: ۲۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال
- مطلوب است: ثبت رویدادهای بالا در دفاتر اداره مرکزی (شرکت اتحاد) و انجام تعدیلات و اصلاحات لازم.

۱. موجودی کالای اول دوره شعبه:

موجودی کالای شعبه ۱/۰۰۰/۰۰۰

کالای ارسالی به شعبه ۱/۰۰۰/۰۰۰

۲. ارسال کالا از مرکز به شعبه:

موجودی کالای شعبه ۵۰/۰۰۰/۰۰۰

کالای ارسالی به شعبه ۵۰/۰۰۰/۰۰۰

۳. برگشت کالا از شعبه به مرکز:

کالای ارسالی به شعبه ۵/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه ۵/۰۰۰/۰۰۰

شعب ۷

۴. فروش‌های نقدی شعبه:

بانک شعبه ۱۰/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه ۱۰/۰۰۰/۰۰۰

۵. فروش‌های نسبه شعبه:

حساب‌های دریافتنی شعبه ۳۰/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه ۳۰/۰۰۰/۰۰۰

۶. کاهش قیمت فروش کالاهای ارسالی به شعبه توسط مرکز:

کالای ارسالی به شعبه ۵۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه ۵۰۰/۰۰۰

۷. ارسال وجه نقد به شعبه به عنوان تنخواه گردان جهت پرداخت هزینه‌ها:

بانک شعبه ۹/۰۰۰/۰۰۰

بانک مرکز ۹/۰۰۰/۰۰۰

۸. وصول مطالبات توسط شعبه :

بانک شعبه ۱۵/۰۰۰/۰۰۰

حساب‌های دریافتنی شعبه ۱۵/۰۰۰/۰۰۰

۹. سوخت شدن مطالبات شعبه:

هزینه‌های شعبه - سوخت مطالبات ۳/۰۰۰/۰۰۰

حساب‌های دریافتنی شعبه ۳/۰۰۰/۰۰۰

۱۰. مفقود شدن کالا در شعبه:

هزینه‌های شعبه - کالای مفقودی ۱/۲۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه ۱/۲۰۰/۰۰۰

۱۱. تخفیف به مشتریان با اجازه مرکز:

هزینه‌های شعبه - تخفیف به مشتریان ۶۰۰/۰۰۰

حساب‌های دریافتنی شعبه ۶۰۰/۰۰۰

۱۲. پرداخت هزینه‌ها توسط شعبه:

هزینه‌های شعبه ۴/۰۰۰/۰۰۰

بانک شعبه ۴/۰۰۰/۰۰۰

۱۳. ارسال وجه نقد به شعبه جهت تکمیل تنخواه گردان شعبه:

بانک شعبه ۴/۰۰۰/۰۰۰

بانک مرکز ۴/۰۰۰/۰۰۰

۱۴. کالای بین راهی شعبه:

کالای بین راهی شعبه ۷۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه ۷۰۰/۰۰۰

۱۵. موجودی کالای آخر دوره شعبه:

کالای ارسالی به شعبه ۲/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه ۲/۰۰۰/۰۰۰

۱۶. انتقال وجوه فروش های شعبه به حساب بانک مرکز:

بانک مرکز ۲۵/۰۰۰/۰۰۰

بانک شعبه ۲۵/۰۰۰/۰۰۰

سود (زیان) ظاهری شعبه: چنانچه شعبه کالاهای دریافتی از مرکز را به قیمتی

بالاتر یا پایین تر از قیمت فروش تعیین شده توسط مرکز (البته با اجازه مرکز) به فروش برساند قیمت های فروش واقعی نسبت به قیمت های فروش تعیین شده توسط مرکز بیشتر و یا کمتر می شود. به تفاوت مبلغ فروش های واقعی با مبلغ فروش های تعیین شده توسط مرکز سود (زیان) ظاهری می گویند. اگر قیمت فروش واقعی بیشتر از قیمت فروش تعیین شده توسط مرکز باشد شعبه دارای سود ظاهری و اگر قیمت فروش واقعی کمتر از قیمت فروش تعیین شده توسط مرکز باشد شعبه دارای زیان ظاهری می باشد.

مبلغ سود و زیان ظاهری را می توان با مانده گیری حساب موجودی کالای شعبه

در پایان دوره مالی محاسبه نمود. چنانچه مانده حساب موجودی کالای شعبه بستانکار باشد شعبه دارای سود ظاهری و اگر مانده حساب مزبور بدهکار گردد شعبه دارای زیان ظاهری می باشد. مبلغ سود و زیان ظاهری شعبه مشهد در مثال بالا به شرح زیر محاسبه می شود:

شعب ۹

موجودی کالای شعبه مشهد	
موجودی اول دوره شعبه	۱/۰۰۰ / ۰۰۰
کالای ارسالی به شعبه	۵۰/۰۰۰/۰۰۰
برگشت کالا از شعبه به مرکز	۵/۰۰۰/۰۰۰
فروش های نقدی شعبه	۱۰/۰۰۰/۰۰۰
فروش های نسیه شعبه	۳۰/۰۰۰/۰۰۰
کاهش در قیمت فروش کالاهای ارسالی شعبه	۵۰۰/۰۰۰
کالای مفقود شده شعبه	۱/۲۰۰/۰۰۰
کالای بین راهی شعبه	۷۰۰/۰۰۰
موجودی کالای آخر دوره شعبه	۲/۰۰۰/۰۰۰
	۱/۶۰۰/۰۰۰

چون مانده حساب موجودی کالای شعبه مشهد معادل ۱/۶۰۰/۰۰۰ ریال بدهکار می باشد بنابراین شعبه مشهد ۱/۶۰۰/۰۰۰ ریال زیان ظاهری داشته است. نحوه ثبت زیان ظاهری که منجر به بستن حساب موجودی کالای شعبه می شود به شرح زیر است:

کالای ارسالی به شعبه	۱/۶۰۰/۰۰۰
موجودی کالای شعبه	۱/۶۰۰/۰۰۰

لازم به ذکر است در صورتی که شعبه دارای سود ظاهری باشد ثبت بالا به میزان سود ظاهری معکوس می گردد.

بستن حساب های هزینه ای شعبه: در روش ارسال کالا به قیمت فروش حساب جداگانه ای جهت انعکاس بهای تمام شده کالاهای ارسالی به شعبه در دفاتر مرکز نگهداری نشده و برای بستن حساب های هزینه ای شعبه در دفاتر مرکز از حساب «خلاصه سود و زیان مرکز» استفاده می شود:

خلاصه سود و زیان	۸/۸۰۰/۰۰۰
هزینه های شعبه - سوخت مطالبات	۳/۰۰۰/۰۰۰
هزینه های شعبه - کالای مفقودی	۱/۲۰۰/۰۰۰
هزینه های شعبه - تخفیف به مشتریان	۶۰۰/۰۰۰
هزینه های شعبه	۴/۰۰۰/۰۰۰

نکته: از آنجایی که در سیستم حسابداری شعب متمرکز، شعبه دفاتر و حساب‌های مالی جداگانه ندارد و بنابراین حساب جداگانه‌ای جهت انعکاس بهای تمام شده کالاهای ارسالی به شعبه نگهداری نمی‌شود برای بستن حساب‌ها از خلاصه سود و زیان مرکز استفاده می‌شود.

بستن مانده حساب کالای ارسالی به شعبه: در کلیه روش‌های قیمت‌گذاری کالای ارسالی به شعب در سیستم ادواری حساب کالای ارسالی به شعبه به حساب خلاصه سود و زیان مرکز بسته می‌شود. در مثال مربوط به شعبه مشهد مانده حساب کالای ارسالی به شعبه بالغ بر ۴۱/۹۰۰/۰۰۰ ریال است.

کالای ارسالی به شعبه			
برگشت کالا از شعبه به مرکز	۵/۰۰۰/۰۰۰	۱/۰۰۰/۰۰۰	موجودی اول دوره شعبه
کاهش قیمت فروش کالاهای ارسالی به شعبه	۵۰۰/۰۰۰	۵۰/۰۰۰/۰۰۰	کالای ارسالی به شعبه
موجودی کالای آخر دوره شعبه	۲/۰۰۰/۰۰۰		
زیان ظاهری	۱/۶۰۰/۰۰۰		
		۴۱/۹۰۰/۰۰۰	

کالای ارسالی به شعبه ۴۱/۹۰۰/۰۰۰

۴۱/۹۰۰/۰۰۰

خلاصه سود و زیان

لازم به ذکر است در صورت استفاده از سیستم ادواری در حسابداری متمرکز که کالا به قیمت فروش به شعبه ارسال می‌شود، اداره مرکزی بایستی در پایان دوره مالی معادل بهای تمام شده موجودی‌های کالای اول و پایان دوره شعب خود، ثبت‌های اصلاحی زیر را در دفتر روزنامه خود منعکس نماید:

حذف بهای تمام شده موجودی کالای اول دوره شعبه:

xx

خلاصه سود و زیان

xx

موجودی کالای اول دوره شعبه

ایجاد بهای تمام شده موجودی کالای آخر دوره شعبه:

xxx

موجودی کالای آخر دوره شعبه

xxx

خلاصه سود و زیان

۱-۶-۲ روش ارسال کالا به قیمت فروش - سیستم دائمی

چنانچه اداره مرکزی از سیستم دائمی جهت ثبت موجودی کالا استفاده نماید نحوه ثبت

رویدادهای مالی شعبه در دفاتر مرکز در مثال قبل به شرح زیر خواهد بود:

۱۱. ثبت موجودی کالای اول دوره شعبه:

۱/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه

۱/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای مرکز

۲. ارسال کالا از مرکز به شعبه:

۵۰/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه

۵۰/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای مرکز

۳. برگشت کالا از شعبه به مرکز:

۵/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای مرکز

۵/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه

۴. فروشهای نقدی شعبه:

۱۰/۰۰۰/۰۰۰

بانک شعبه

۱۰/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه

۵. فروشهای نسبه شعبه:

۳۰/۰۰۰/۰۰۰

حسابهای دریافتنی شعبه

۳۰/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه

۶. کاهش قیمت فروش کالاهای ارسالی به شعبه توسط مرکز:

۵۰۰/۰۰۰

موجودی کالای مرکز

۵۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه

۷. ارسال وجه نقد به شعبه به عنوان تنخواه گردان جهت پرداخت هزینهها:

۹/۰۰۰/۰۰۰

بانک شعبه

۹/۰۰۰/۰۰۰

بانک مرکز

۸. وصول مطالبات توسط شعبه:
بانک شعبه ۱۵ / ۰۰۰ / ۰۰۰
۹. سوخت شدن مطالبات شعبه:
حساب‌های دریافتنی شعبه ۱۵ / ۰۰۰ / ۰۰۰
- هزینه‌های شعبه - سوخت مطالبات شعبه ۳ / ۰۰۰ / ۰۰۰
- حساب‌های دریافتنی شعبه ۳ / ۰۰۰ / ۰۰۰
۱۰. مفقود شدن کالا در شعبه:
هزینه‌های شعبه - کالای مفقودی ۱ / ۲۰۰ / ۰۰۰
- موجودی کالای شعبه ۱ / ۲۰۰ / ۰۰۰
۱۱. تخفیف به مشتریان با اجازه مرکز:
هزینه‌های شعبه - تخفیف به مشتریان ۶۰۰ / ۰۰۰
- حساب‌های دریافتنی شعبه ۶۰۰ / ۰۰۰
۱۲. پرداخت هزینه‌ها توسط شعبه:
هزینه‌های شعبه ۴ / ۰۰۰ / ۰۰۰
- بانک شعبه ۴ / ۰۰۰ / ۰۰۰
۱۳. ارسال وجه نقد به شعبه جهت تکمیل تنخواه گردان شعبه:
بانک شعبه ۴ / ۰۰۰ / ۰۰۰
- بانک مرکز ۴ / ۰۰۰ / ۰۰۰
۱۴. کالای بین راهی شعبه:
کالای بین راهی شعبه ۷۰۰ / ۰۰۰
- موجودی کالای شعبه ۷۰۰ / ۰۰۰
۱۵. موجودی کالای آخر دوره شعبه:
کالای ارسالی به شعبه ۲ / ۰۰۰ / ۰۰۰
- موجودی کالای شعبه ۲ / ۰۰۰ / ۰۰۰
۱۶. انتقال وجوه فروش‌های شعبه به حساب بانک مرکز:
بانک مرکز ۲۵ / ۰۰۰ / ۰۰۰
- بانک شعبه ۲۵ / ۰۰۰ / ۰۰۰

شعب ۱۳

شناسایی و ثبت سود (زیان) ظاهری شعبه: در شعب با سیستم متمرکز در صورتی که اداره مرکزی از سیستم دائمی استفاده نماید همانند سیستم ادواری مانده حساب موجودی کالا شعبه در روش ارسال کالا به قیمت فروش، بیانگر سود یا زیان ظاهری شعبه می باشد:

موجودی کالای مرکز ۱/۶۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه ۱/۶۰۰/۰۰۰

ثبت زیان ظاهری شعبه

بستن حساب های هزینه ای شعبه: در روش ارسال کالا به قیمت فروش به شعبه، چون حساب جداگانه ای برای انعکاس بهای تمام شده کالاهای ارسال شده به شعبه در دفاتر مرکز نگهداری نمی شود هزینه های شعبه به خلاصه سود و زیان مرکز بسته می شوند:

خلاصه سود و زیان ۸/۸۰۰/۰۰۰

هزینه های شعبه - سوخت مطالبات ۳/۰۰۰/۰۰۰

هزینه های شعبه - کالای مفقودی ۱/۲۰۰/۰۰۰

هزینه های شعبه - تخفیف به مشتریان ۶۰۰/۰۰۰

هزینه های شعبه - ۴/۰۰۰/۰۰۰

۱-۶-۳ روش ارسال کالا به بهای تمام شده - سیستم ادواری

در این روش حساب موجودی کالای شعبه بابت کالاهای ارسالی به شعبه، به قیمت تمام شده بدهکار شده و بابت فروش های شعبه، به مبلغ فروش بستانکار می شود بنابراین مانده حساب موجودی کالا شعبه معرف سود و زیان ناخالص شعبه است. در این روش چون بهای تمام شده کالاهای ارسالی به شعبه مشخص بوده بنابراین امکان تعیین سود و زیان ناخالص و همچنین سود (زیان) خالص شعبه میسر می باشد. در ادامه نحوه ثبت رویدادهای مالی شعبه در دفاتر مرکز در این روش و در سیستم ادواری با ذکر یک مثال بیان می شود.

مثال: شرکت بازرگانی آلفا شعبه ای در شیراز دارد که کالا را به بهای تمام شده برای شعبه صورتحساب می نماید. اطلاعات زیر مربوط به شعبه شیراز در سال ۱۳۸۶ می باشد:

۱. موجودی کالای اول دوره شعبه به بهای تمام شده: ۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۲. ارسال کالا از مرکز به شعبه به بهای تمام شده: ۶۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۳. برگشت کالا از شعبه به بهای تمام شده: ۴/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۴. فروشهای نقدی شعبه: ۲۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۵. فروشهای نسبه شعبه: ۳۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۶. وصول مطالبات توسط شعبه: ۲۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۷. پرداخت تنخواه گردان جهت پرداخت هزینه‌های شعبه توسط مرکز: ۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۸. سوخت شدن مطالبات شعبه: ۱/۵۰۰/۰۰۰ ریال
 ۹. تخفیف به مشتریان با اجازه مرکز: ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۱۰. برگشت کالای فروش رفته توسط مشتری به شعبه: ۲/۵۰۰/۰۰۰ ریال
 ۱۱. کسری و مفقود شدن کالا در شعبه به قیمت تمام شده: ۳/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۱۲. کالای بین راهی شعبه به بهای تمام شده: ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۱۳. پرداخت هزینه‌ها توسط شعبه: ۴/۵۰۰/۰۰۰ ریال
 ۱۴. پرداخت بابت هزینه‌های شعبه طبق اسناد و مدارک هزینه ارسالی و تکمیلی تنخواه گردان شعبه: ۴/۵۰۰/۰۰۰ ریال
 ۱۵. موجودی کالای آخر دوره شعبه به بهای تمام شده: ۷/۰۰۰/۰۰۰ ریال
 ۱۶. ارسال وجوه مربوط به فروشهای شعبه و مطالبات وصول شده به حساب بانک مرکز
- مطلوب است: ثبت رویدادهای بالا در دفاتر شرکت آلفا و انجام ثبت‌های اصلاحی و بستن حساب‌ها.

ثبت رویدادهای شعبه شیراز در دفتر روزنامه اداره مرکزی:

۱. موجودی کالای اول دوره شعبه: ۲/۰۰۰/۰۰۰
موجودی کالای شعبه
۲. ارسال کالا از مرکز به شعبه: ۶۰/۰۰۰/۰۰۰
موجودی کالای شعبه
۳. برگشت کالا از شعبه به بهای تمام شده: ۴/۰۰۰/۰۰۰
کالای ارسالی به شعبه

۳. برگشت کالا از شعبه به مرکز:

کالای ارسالی به شعبه ۴/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه ۴/۰۰۰/۰۰۰

۴. فروش های نقدی شعبه:

بانک شعبه ۲۰/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه ۲۰/۰۰۰/۰۰۰

۵. فروش های نسبه شعبه:

حساب های دریافتنی شعبه ۳۸/۰۰۰/۰۰۰

موجودی کالای شعبه ۳۸/۰۰۰/۰۰۰

۶. وصول مطالبات شعبه توسط شعبه:

بانک شعبه ۲۵/۰۰۰/۰۰۰

حساب های دریافتنی شعبه ۲۵/۰۰۰/۰۰۰

۷. پرداخت تنخواه گردان به شعبه جهت پرداخت هزینه ها:

بانک شعبه ۸/۰۰۰/۰۰۰

بانک مرکز ۸/۰۰۰/۰۰۰

۸. سوخت شدن مطالبات شعبه:

هزینه های شعبه - سوخت مطالبات ۱/۵۰۰/۰۰۰

حساب های دریافتنی شعبه ۱/۵۰۰/۰۰۰

۹. تخفیف به مشتریان با اجازه مرکز:

هزینه های شعبه - تخفیف به مشتریان ۱/۰۰۰/۰۰۰

حساب های دریافتنی شعبه ۱/۰۰۰/۰۰

لازم به ذکر است که در روش ارسال کالا به بهای تمام شده، کاهش در قیمت های فروش کالاهای ارسالی به شعبه به علت صورتحساب کالا به قیمت تمام شده برای شعبه وجود ندارد.

۱۰. برگشت کالای فروش رفته توسط مشتری به شعبه:

موجودی کالای شعبه (به مبلغ فروش) ۲/۵۰۰/۰۰۰

حساب های دریافتنی شعبه ۲/۵۰۰/۰۰۰

۳/۰۰۰/۰۰۰	۱۱. کسری و مفقود شدن کالا در شعبه:
۳/۰۰۰/۰۰۰	هزینه‌های شعبه-کسری کالا
۳/۰۰۰/۰۰۰	موجودی کالای شعبه
۵/۰۰۰/۰۰۰	۱۲. کالای بین راهی شعبه:
۵/۰۰۰/۰۰۰	کالای بین راهی شعبه
۵/۰۰۰/۰۰۰	موجودی کالای شعبه
۴/۰۰۰/۰۰۰	۱۳. پرداخت هزینه‌های شعبه توسط شعبه:
۴/۰۰۰/۰۰۰	هزینه‌های شعبه
۴/۰۰۰/۰۰۰	بانک شعبه
۴/۵۰۰/۰۰۰	۱۴. پرداخت بابت هزینه‌های شعبه و تکمیل تنخواه گردان شعبه:
۴/۵۰۰/۰۰۰	بانک شعبه
۴/۵۰۰/۰۰۰	بانک مرکز
۷/۰۰۰/۰۰۰	۱۵. موجودی کالای آخر دوره شعبه:
۷/۰۰۰/۰۰۰	موجودی کالای آخر دوره شعبه
۷/۰۰۰/۰۰۰	موجودی کالای شعبه
	۱۶. ارسال وجوه مربوط به فروش‌های شعبه و مطالبات وصول شده به حساب بانک مرکز:
۴۵/۰۰۰/۰۰۰*	بانک مرکز
۴۵/۰۰۰/۰۰۰	بانک شعبه

$$* ۲۰/۰۰۰/۰۰۰ + ۲۵/۰۰۰/۰۰۰ = ۴۵/۰۰۰/۰۰۰$$

سود و زیان ظاهری: در روش ارسال کالا به شعبه به قیمت تمام شده چون قیمت فروش کالا قبل از ارسال آن توسط مرکز تعیین نشده بنابراین سود و زیان ظاهری در این روش وجود ندارد.

۱-۶-۴ اصلاحات، تعدیلات و بستن حساب‌های شعبه در دفاتر اداره مرکزی
تعیین سود و زیان ناخالص شعبه: همان‌طور که بیان شد در روش ارسال کالا به بهای تمام شده به شعب در سیستم متمرکز، مانده حساب موجودی کالای شعبه بیانگر سود و

شعب ۱۷

(زیان) ناخالص شعبه است بدین ترتیب که اگر مانده حساب مذکور بستانکار باشد، شعبه دارای سود ناخالص و اگر بدهکار باشد شعبه دارای زیان خالص است در مثال قبل شعبه شیراز دارای ۱۲/۵۰۰/۰۰۰ ریال سود ناخالص است:

موجودی کالای شعبه			
موجودی اول دوره شعب	۲/۰۰۰/۰۰۰	۴/۰۰۰/۰۰۰	برگشت کالا از شعبه به مرکز
ارسال کالا از مرکز به شعبه	۶۰/۰۰۰/۰۰۰	۲۰/۰۰۰/۰۰۰	فروش های نقدی شعبه
برگشت از فروش های شعبه	۲/۵۰۰/۰۰۰	۳۸/۰۰۰/۰۰۰	فروش های نقدی شعبه
		۳/۰۰۰/۰۰۰	کسری کالای شعبه
		۵/۰۰۰/۰۰۰	کالای بین راهی شعبه
		۷/۰۰۰/۰۰۰	موجودی کالای آخر دوره شعبه
		۱۲/۵۰۰/۰۰۰	سود ناخالص شعبه

ثبت سود ناخالص شعبه شیراز در دفاتر اداره مرکزی:

موجودی کالای شعبه ۱۲/۵۰۰/۰۰۰

خلاصه سود و زیان شعبه ۱۲/۵۰۰/۰۰۰

بستن هزینه های شعبه :

خلاصه سود و زیان شعبه ۱۰/۰۰۰/۰۰۰

هزینه های شعبه - سوخت مطالبات ۱/۵۰۰/۰۰۰

هزینه های شعبه - تخفیف به مشتریان ۱/۰۰۰/۰۰۰

هزینه های شعبه - کسری کالا ۳/۰۰۰/۰۰۰

هزینه های شعبه ۴/۵۰۰/۰۰۰

تعیین سود و (زیان) خالص شعبه: چنانچه از سود (زیان) ناخالص شعبه

هزینه های شعبه را کسر نمایم حاصل آن سود (زیان) خالص شعبه می شود که با توجه به ثبت سود (زیان) ناخالص شعبه و بستن حساب های هزینه ای شعبه به حساب خلاصه سود و زیان شعبه، مانده حساب خلاصه سود و زیان شعبه، بیانگر سود (زیان) خالص شعبه می باشد (مانده بستانکار حساب خلاصه سود و زیان شعبه بیانگر سود خالص شعبه و مانده بدهکار آن نشان دهنده زیان خالص شعبه می باشد). در مثال شعبه شیراز نحوه محاسبه سود (زیان) خالص به شرح زیر است: